Inleiding
Vanuit de motiemarkt is de motie ‘Jongeren betrekken bij beleidsvorming’ door de raad aangenomen (M36 bij Programmabegroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022). De motie heeft het college opgedragen om een inventarisatie te maken van onder andere de meest passende vorm van het betrekken van jongeren bij beleid. Op basis van intern onderzoek is een rapport met de onderzoeksresultaten met de raad gedeeld. Tijdens de raadsessie op 8 oktober 2019 heeft het college aan de raad toegezegd om een vervolgonderzoek te starten en een voorstel te leveren voor de uitvoering van het betrekken van jongeren bij beleid. In dat kader is een vervolgonderzoek gestart. Door onder andere de effecten van de coronamaatregelen en veranderingen in het bestuur is dit proces vertraagd. Het onderzoek is nu afgerond.

Om de besluitvorming soepel te laten verlopen, wordt er een brainstormsessie georganiseerd. Tijdens deze sessie worden het onderwerp en de uitkomsten van het onderzoek besproken met raadsleden om draagvlak te verkennen. Ter voorbereiding op deze brainstormsessie worden in dit document beknopt de uitkomsten van het onderzoek gedeeld.

In het kader van de onderzoeken is gesproken met onderzoeksinstituten, een oud jongerenraadslid van Lelystad, jongeren(organisaties), leerlingenraden, gemeenten en VO schoolbesturen.

Scenario’s en resultaten onderzoeken
Op basis van de interviews zijn er drie scenario’s ontwikkeld: (1) een klassiek model, (2) een dynamische werkgroep en (3) een jongerenforum.

Een digitale enquêtevorm van jongerenconsultatie is niet als scenario opgenomen. Als basis voor het betrekken van jongeren bij beleid zijn social media en het LelyStadsPanel (alleen) niet de meest passende vormen omdat:

- De mogelijkheden om jongeren te betrekken bij beleid meer beperkt is. Er is een verschil tussen een (opinie)peiling onder jongeren en jongeren betekenisvol betrekken bij beleid.
- 100% van de respondenten geeft aan dat face to face contact en dialoog belangrijk is bij jongerenconsultatie. Tevens leidt dit tot vertrouwen en binding.
- Actieve begeleiding en bijsturing essentieel zijn. Alleen dan is het proces uitvoerbaar en wordt het mogelijk om teleurstelling te voorkomen (77%).

1. Klassiek model.
Dit model komt het meest overeen met een vaste jongerenraad en met de vorige jongerenraad van Lelystad. Hierbij wordt een vaste groep jongeren voor een periode van een jaar benoemd tot jongerenraadsleden. Het is gebruikelijk dat hiervoor verkiezingen worden georganiseerd. De werkwijze is formeel en komt het meest overeen met die van de gemeenteraad. Zo worden overleggen geleid door een strakke agenda en worden adviezen en reacties schriftelijk gegeven. In dit model blijft jongerenconsultatie doorgaans beperkt tot deze groep. Het is gebruikelijk dat de jongerenraad zelf onderwerpen kunnen agenderen op de agenda.

Voor en tegen:
+ Jongeren raken in dit model het meest bekend met formele procedures omtrent politieke besluitvorming
+ Jongeren krijgen grote verantwoordelijkheden.
+ De werkwijze en het organisatieproces is overzichtelijk en duidelijk
+ De kracht van agenderen is een uitgebreide vorm van jongerenconsultatie.

- Een meerderheid van de respondenten en van het VO bestuur is geen voorstander van het organiseren van verkiezingen. Ook zet de meerderheid van de VO besturen vraagtekens bij de toegevoegde waarde van een nieuwe groep voor jongerenconsultatie. Het onderwijs is een belangrijke een belangrijke samenwerkingspartner bij jongerenconsultatie en bij het organiseren van verkiezingen.
- De werkwijze is vaak traag en bureaucratisch en het wordt soms als ‘ouderwets’ bestempeld.
- Werkwijze sluit over het algemeen niet aan bij de leefwereld van jongeren

- De werkwijze zal grote groepen jongeren uitsluiten en niet aantrekken. Slechts een beperkte groep jongeren zal naar verwachting zich hiervoor aanmelden. Jongeren die het meest vaardig zijn met de formele processen hebben over het algemeen de overhand.
- Het werven en vasthouden van genoeg jongeren is in het klassiek model een veelvoorkomend probleem
- Huidige jongerennetwerken worden niet/weinig benut. Dit terwijl er veel potentie is in samenwerking.
- Het organiseren van verkiezingen kost tijd en geld.
- Het advies van de meerderheid van de respondenten is om klein te beginnen en om successen en vertrouwen op te bouwen bij jongeren. Bij de kracht van agenderen is het lastig om hier grip op te krijgen. Bovendien was de ervaring van de vorige jongerenraad dat hun inbreng onvoldoende heeft opgeleverd. Dit terwijl het benutten van jongerenconsultatie de belangrijkste voorwaarde is die respondenten stellen.

2. Dynamische werkgroep.
In dit model worden geen verkiezingen georganiseerd en er is doorgaans geen vaste groep jongeren. In plaats daarvan worden bestaande netwerken benut. (Beleids)vraagstukken worden voorgelegd aan een jongerengroep op basis van thema en onderwerp. Om recht te doen aan de complexiteit en verscheidenheid aan jongeren, is de werkwijze bij de uitvraag in dit model laagdrempeliger en wordt de uitvraag aangepast op basis van de jongerengroep die wordt geconsulteerd. Hierdoor ontstaat er ruimte om te experimenteren en om de werkwijze aan te passen aan jongerengroep. De manier van uitvraag staat dan ook niet van tevoren vast. De werkwijze bij de uitvraag is voortdurend in ontwikkeling en het wordt aangescherpt op basis van de praktijkervaring.

Verwachtingsmanagement, sturing en begeleiding blijven essentieel. Daarom worden er duidelijke kaders meegegeven bij een uitvraag. Ook wordt een routemap en voorwaarden voor vraagstukken ontwikkeld. Alleen vraagstukken die aan genoeg voorwaarden voldoen worden voorgelegd aan jongerengroepen. Afhankelijk van de praktijkervaring bestaat de mogelijkheid dat een semi-vaste werkgroep ontstaat van betrokken jongeren.

Voor en tegen:
+ In Lelystad zijn er veel jongerenorganisaties en leerlingenraden. Samen hebben zij een groot bereik. Bij de Dynamische werkgroep worden deze jongerennetwerken benut.
+ De uitvraag past zich aan aan de groep jongeren die wordt geconsulteerd.
+ Er is meer ruimte om de werkwijze aan te scherpen op basis van ervaringen
+ In dit model wordt het meest voldaan aan de voorwaarden en adviezen die door de meerderheid van de respondenten worden gesteld.
+ Informeler en meer laagdrempeliger proces

- De manier van uitvragen staat niet van tevoren vast en er is ruimte om te experimenteren. De kracht van deze werkwijze is ook kwetsbaar. Naar verwachting bestaat het proces uit *trial and error.* Hiertegenover staat wel een routemap en voorwaarden om kaders mee te geven en de uitvraag in goede banen te leiden.
- Dit model vraagt om planning en medewerking van de gemeentelijke organisatie, bijvoorbeeld omtrent het opvragen van geschikte (beleids)vraagstukken.
- Dit model is afhankelijk van beleidsvraagstukken die worden geleverd door de gemeentelijke organisatie.
- Hoewel social media gebruikt kan worden om successen te delen, is deze vorm het minst zichtbaar van de vormen van jongerenconsultatie.

3. Jongerenforum
Het jongerenforum is een tussenvorm van de voorgaande modellen. Twee elementen staan hierbij vast. (1) Er worden verkiezingen op scholen georganiseerd om te komen tot vaste leden van een jongerenforum. Jongeren worden voor een periode van een jaar benoemd tot leden. (2) In tegenstelling tot het klassiek model benut het jongerenforum het bestaande netwerk: het jongerenforum zoekt hen actief op. Hierdoor blijft jongerenconsultatie niet beperkt tot deze het forum. Het overige gedeelte van de werkwijze kan gebruik maken van elementen uit beide modellen.

Voor en tegen:
+ Het organisatieproces is overzichtelijk
+ Jongerenconsultatie wordt formeel verankerd in het onderwijs.

+ In Lelystad zijn er veel jongerenorganisaties en leerlingenraden. Samen hebben ze een groot bereik. Bij het jongerenforum wordt deze jongerennetwerken benut.
+ Een vaste jongerenforum is meer zichtbaar dan bij de Dynamische werkgroep.

- De meerderheid van respondenten en het VO bestuur is geen voorstander van het organiseren van verkiezingen. Ook zet de meerderheid van de VO besturen vraagtekens bij de toegevoegde waarde van een nieuwe groep voor jongerenconsultatie. Het onderwijs is een belangrijke samenwerkingspartner bij jongerenconsultatie en bij het organiseren van verkiezingen.
- Het organiseren van verkiezingen kost tijd en geld.
- Werven en vasthouden van enthousiaste jongeren wordt waarschijnlijk een uitdaging.
- Afhankelijk van beleidsvraagstukken van de organisatie.

Financiën en capaciteit
Onafhankelijkheid en expertise zijn belangrijk bij jongerenconsultatie. Idealiter wordt dan ook een onafhankelijk jongerencoach geïnstalleerd die dit proces begeleidt en uitvoert. Zo wordt het proces zuiver en wordt inmenging en belangenverstrengeling beperkter.

Vanwege de bezuinigingsopgave zijn de mogelijkheden om jongerenconsultatie te organiseren beperkt. Uitgangspunt van respondenten is: als het niet mogelijk is om jongerenconsultatie goed te organiseren, organiseer het dan niet. Het tijdelijk organiseren richt meer schade aan dan het oplevert. Er zijn geen middelen beschikbaar voor de uitvoering. Het financiële aspect wordt ook besproken in de brainstormsessie.

Conclusie
De uitkomst van de gesprekken geven voorkeur aan de Dynamische werkgroep. De meerderheid van de respondenten en van de VO schoolbesturen is geen voorstander van verkiezingen. In plaats van een nieuwe groep te organiseren, benadrukt de meerderheid het belang om bestaande jongerengroepen te benutten, waaronder leerlingenraden en jongerenorganisaties. Veel organisaties en leerlingenraden willen een rol spelen in het betrekken van jongeren bij beleid. Ook de scholen zijn bereid om samen te werken. Het Dynamische model past het meest bij het advies om klein te beginnen en successen en vertrouwen op te bouwen bij jongeren. Het daadwerkelijk benutten van de input van jongeren is immers de belangrijkste voorwaarde die wordt gesteld door respondenten.